

Malý Robinson

DANIEL DEFOE

ŠULC, PAVEL J. MALÝ ROBINSON. PRAHA : ALOIS
HYNEK, 1882

MALÝ ROBINSON

PAVEL J. ŠULC PODLE DANIELA DEFOEA

ŠULC, Pavel J. Malý Robinson. Praha : Alois Hynek,
1882

Malý Robinson by Pavel J. Šulc podle Daniela Defoea is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License, except where otherwise noted.

Obsah

1. Útěk z domova	1
2. Skoumání ostrova	3
3. Přípravy na zimu	5
4. Nemoc	7
5. Návštěva na lodi	11
6. Pevnost	15
7. Zachránění divocha	17
8. Robinson a divoch	21
9. Plavba	25
10. Shledání	27
11. Příhody zachráněného	31
12. Útok divochů	35
13. Vítězství	39
14. Závěrek	43

Útěk z domova

V Hamburku žil jednou kupec jmenem Robinson, jenž měl tři syny, z nichž dva starší zemřeli, a zůstal naživě pouze nejmladší, který následkem toho stal se miláčkem otce i matky.

Hoch ten neměl chuti k učení a toulal se nejvíce po ulicích a nejráději chodil do přístavu, kde si prohlížel četné cizí lodi. Jednou, když byl asi sedmnácte roků stár, sešel se v přístavu s druhem jedním, jenž ho takto oslovil:

„Nechtěl bys jeti s sebou?“

„Kampak?“ tázal se Robinson.

„Do Ameriky,“ odvece druh, jenž byl plavčíkem na jedné lodi, „náš koráb za hodinu odpluje.“

Robinson se rozmýšlel, vzpomena si na rodiče a pravil, že ti by mu v tom překážku činili, načež druh jej přemluvil, aby tajně s ním na loď se odebral a tam se zatím skryl. Když pak byli již daleko na moři, dověděl se teprv kapitán lodi, jak Robinson přišel na loď, i hněval se proto velice a pravil:

„Zasloužil bys notný výprask za to, žes utekl rodičům; avšak Bůh tě potrestá sám za to.“

A hle, trest dostavil se záhy, nebo druhého dne roznemohl se Robinson a stonal tři neděle. Zatím loď urazila notný kus cesty a netrvalo to dlouho, uzřeli v dálce vysoké hory americké.

Avšak nastala prudká vichřice, jež hnala loď rychle dále, až v noci narazila na skálu, o kterou se rozbila. Lidé všickni utonuli ve vlnách a Robinson byl zachráněn způsobem téměř zázračným, neboť velká vlna odnesla jej a vrhla na skálu blízkého ostrova.

Když Robinson procitnul z mdloby, ohlížel se kolem a nespatrił ani jediného druha z lodi, která utonula. Pouze nepatrné trosky plovaly po

hladině mořské. Slezl s té skály a spozoroval při tom otvor jeskyně, která byla veliká asi jako hodná světnice.

I pomyslnil si, že by to byl proň byt a pak cítě notný hlad i žízeň ohlížel se, kde by našel něco k jídlu a pití.

Ale kde měl co vzítí? Hledal kolem dlouho, až našel v lesíku ořechy kokosové. Avšak nemá nože nemohl rozříznouti tvrdou slupku a proto šel ku břehu mořskému a sebral ostré škeble, jimiž jal se rozřezávati ořech. Trvalo to arci dlouho, než byl hotov s prací tou; za to mu chutnalo tím lépe dobré mléko a jádro, jež v ořechu našel.

Robinson pak nemeškal, sebral mušle, ořechy a donesl vše do jeskyně.

Aby nemusil spáti na holé skále, natrhal a nasušil trávy a z té upravil si obstojné lože a když ponejprv na něm usnul, zdálo se mu, že jest doma a že slyší hlas otcův a matčin.

Procitna ohlížel se kolem a shledal, že jest vzdálen na pustém ostrově a vzdychnul si:

„O Bože, jak jsem nešťastný a jak asi nešťastní jsou rodičové moji a pláčou pro mne. Jak často říkávala mi matka: kdyby tě lákali zlí kluci, neposlouchej svůdného hlasu jejich. O, kéž bych nebyl poslechl toho svůdného plavčíka!“

Skoumání ostrova

Když byl si poněkud obstojný byt zařídil v jeskyni své, umínil si Robinson prohlédnouti si ostrov. Nejprve pomyslel na to, aby si opatřil zbraň, kterou by se mohl brániti, kdyby byl napaden. Ulomil stromek a rozštípnul jej na tenším konci a zasadil tu ostrou škebli a tak měl jakési kopí, kterým se mohl brániti proti menším zvířatům.

Nejprve prohlédl si Robinson pobřeží ostrova, kde našel lada i lesy, v kterých shledal stromy, rostliny a květiny, jež neznal.

Na břehu spatřil také želvu, která se zvolna pohybovala, i vzpomněl si, že maso těchto zvířat může se požívat. Zabil tedy zvíře a zavlekl do stínu, aby slunce maso nezkazilo a šel dále.

Uzřel množství holubů i chtěl si některé chytit, ale nebylo to snadné a musil to odložit na dobu jinou.

Posud nikde nenalezl stopy po lidech nebo divoké zvěři. K večeru ohlížel se po místě, kde by ztrávil noc a konečně ulehl pod strom, na kterém viděl ovoce, jež neznal. Zvědavostí puzen srazil jeden kus a když ho okusil, shledal, že chutná výborně, z čehož měl nemalou radost.

Ráno druhého dne kráčel dále a mezi jinými věcmi novými shledal rostlinu, podobnou veliké kopřivě, jež měla vlákna provázkům podobná. Pomyslel si hnedle, že se mu rostlina ta výborně hodí a šel dále.

Přišel do údolí, v němž páslo se množství zvířat značné velikosti, která měla dlouhé krky a dlouhou srst. Robinson pozoroval, že se podobají velbloudům^[1] a chopiv svůj oštěp kráčel zmužile jim vstříc. Pojednou ozvalo se pronikavé hvízdnutí a zvířata vesměs dala se na útěk. Robinson pohlížel na to s udivením a vzpomněl si na rostlinu vláknatou, z které hodlal narobiti provazy, jichž pomocí by snad mohl chytit některé z těch zvířat.

Skončil prozatím cestu svou jsa spokojen s výsledkem skoumání svého, a když k večeru přibyl do jeskyně své, ulehl spokojeně a záhy usnul.

Přípravy na zimu

Druhého dne šel nejprve k místu, kde byl ukryl želvu. V tom mu napadlo, že nebude s to užití masa toho, poněvadž nemá ohně, by je mohl vařiti nebo péci. Zarmoucen nad tím ubíral se dále i zaslechl jakési plískání a když po zvuku šel tam, našel malý pramen, z čehož měl velikou radost.

Potom chtěl jíti k místu, kde rostly ony kopřivy, avšak shledal při tom, že jich na ostrově všude hojnost. Natrhal jich náruč a nesl do jeskyně. Dalo mu to práce dosti, než z vláken stočil provaz, ale trpělivost přemáhá vše a Robinson měl velikou radost, když zhotovil dlouhý provaz, jehož pomocí doufal, chytiti nějaké mladé zvíře.

Lov ten odložil na příští den a zatím konal doma rozličné práce. Upravil si jeskyni a srovnal poněkud cestu k pramenu. Vodu nabíral velikými skořepami, v nichž ji donesl do jeskyně, by měl vždy pro nahodilou potřebu trochu vody doma.

Ráno příštího dne cvičil se v házení osidla, načež vydal se na cestu k místu onomu, kde byl spatřil lámy.

Uzřel je záhy v lesíku a podařilo se mu, že tajně se přiblížil asi na deset kroků k jednomu mláděti. V tom ozvalo se opět výstražné hvízdnutí a lámy vyskočily. V pravý čas ještě hodil Robinson oko po zvířeti vyhlídnutém, které také šťastně chytil. Dovedl zvíře stěží domů, při čemž mu napadlo, že nemá pro ně místa příhodného, pročez zatím je uvázal ke stromu.

Bez prodlení jal se stavěti chlév. Sebral kameny, uložil je na sebe, skuliny vycpal mechem a travou a než byl večer, byl chlév hotov až na střechu. K tomu účelu potřeboval dříví a sice trámy, jež položiti chtěl na příč přes zdi.

Tak uplynul opět den jeden a Robinson byl spokojen s tím, co byl toho dne vykonal. Divil se sám, že nejsa zvyklým práci, shledal v ní teď útěchu a zálibu.

Vzpomněl si při tom na své rodiče a myslil si, jak by byl pilným, kdyby byl doma.

Zároveň napadlo mu, co si v zimě počne a proto hodlal nejprve opatřit si zásoby potravin, jež by uložil v jeskyni své a potom chtěl chytit ještě několik zvířat, která by ho po případu hřála v zimě.

Nemoc

Druhého dne jal se dávat na chlév střechu. Šlo to pomalu a pracně. Ačkoli střecha ta nebyla příliš pevná, přece chránila před větrem, sluncem a deštěm. Zvíře uvázané zatím zkrotlo a dalo se dovésti do nového obydlí a žralo záhy z ruky Robinsonovy, z čehož on měl velikou radost.

Potom zabýval se upravováním vláken, maje v úmyslu zhotoviti síť, by si mohl nachytati ryb, jež chtěl usušit a nasolit, k čemuž sůl nabýti hodlal z mořské vody.

Trvalo to několik dní ovšem, než byla síť poněkud obstojná hotova, a s tou pak šel k místu, o němž věděl, že tam ryb bývá v hojnosti.

Netrvalo to dlouho, měl ryb co potřeboval a jal se je připravovati. Vyňal vnitřnosti z nich a vložil tam sůl, ryby pak složil na sebe a polil je mořskou vodou.

Za několik dní shledal, že ryby ty chutnají výborně i velebil Boha za to, že mu poskytnul tento nový dar.

Robinson pozoroval, že jeho šat hyne víc a více. Nemaje do čeho se převleknouti, nosil šaty své ve dne v noci, a časem je vypral ve vodě a zatím než uschly, koupal se.

Jednou při tom byla by ho postihla nehoda. Odvážil se trochu dále a spatřil, že se k němu blíží podivný předmět. Rychle plovat ku břehu a podařilo se mu ujíti záhubě, neboť ohlédna se spatřil sotva pět loket za sebou ohromného žraloka, jenž chtivě naň zíral.

Na štěstí byla v tom místě mělčina, tak že nemohl veliký žralok za ním dále, i počal vztekem zuřivě mlátit ohonem svým, až konečně se vrátil zase do moře.

Robinson děkoval Bohu za své zachránění, oblekl šat svůj a při tom si umínil, že budoucně se neodváží tak daleko od břehu.

Aby si opatřil oděv, vydal se na lov, by chytil zase nějakou lámu.

Podářilo se mu chytit starou, za níž následovalo mládě a když Robinson odvedl starou a zavedl ji do chléva, šlo mládě také za ní; tak měl tři zvířata.

Pokračoval v lovení a měl záhy celé stádo; dvě zvířata pak zabil a z kůže jich udělal si oděv hrubý sice a prostý, ale přece užitečný tím, že ho chránil před zimou a větrem.

Když shlížel se v potůčku v tomto svém novém oděvu, musil se smáti, neboť podobal se spíše medvědu nežli člověku.

Poněvadž již meškal dle počtu svého několik měsíců na ostrově, domníval se, že brzo nastane zima, avšak nemálo se podivil, když se to nestalo. Za to nastalo počasí deštivé, přšelo, jen se lilo a Robinson nemohl delší čas ani z jeskyně. Nudil se proto velmi, stýskalo se mu, trápil se a konečně se roznemohl.

Pustiv na svobodu zvířata svoje, připravil si k loži velikou škebli s vodou a pak si lehl.

Zachvátila ho prudká horečka, tak že myslil, že musí zemřít. Myšlénka ta ho neděsila; přál si smrt, poněvadž život na tom ostrově zdál se mu býti hrozným. „Ach, kéž mohl bych požádati rodiče své za odpuštění,“ vzdychl, „potom bych milerád zemřel.“

Konečně byl zemdlen tak, že ležel na svém loži úplně bez vědomí.

Lámy zvědavě nahlížely do jeskyně, by viděly co dělá, neboť zkrotly a zvykly mu a nevzdálily se od jeskyně.

Konečně procitnul Robinson z mdloby své. Pociťoval hroznou žízeň a s tíží jen mohl přinadat k ústům škebli s vodou. Napil se notně, načež opět usnul.

Trvalo to tři dny, než se posilnil v té míře, že mohl dolézt k pramenu, by tam uhasil svoji žízeň.

Děšť zatím přestal, za to však burácela hrozná vichřice. Robinson leže v jeskyni své naslouchal, jak venku vítr hučel a burácel strašlivě.

Pojednou zaslechl silnou ránu.

Poslouchal ještě bedlivěji a slyšel nové houknutí rány dělové.

Poznal z toho, že loď jest na blízku. „Bože všemohoucí, smiluj se nad nimi i nade mnou!“

Ještě jedna rána zahoukla. Robinson nahlížel ven z jeskyně své, avšak tma byla hrozná i poznal, že mu nelze učiniti něco ve prospěch lodi.

Nemohl ani usnouti a záhy z rána, když bouře se utišila, spěchal na břeh, by pátral po lodi. Ale neužřel nic.

„Ach, snad zahynula se vším všudy,“ vzdychl si, „a moje naděje, že budu vysvobozen odtud, byla marná.“

Zarmoucen krácel nazpět i zdálo se mu, že vidí čníti stožáry nad vrcholky skal. Asi půl hodiny od ostrova byla uvázla loď na úskalí.

Divná věc! Na lodi se nic nehýbalo.

„Kapitán a lidé z korábu zachránili se na mém ostrově,“ myslil si Robinson. „Budu konečně vysvobozen.“

I vylezl na blízký vrch, odkud přehledl více než polovici ostrova, avšak nikde nespatriil nikoho.

Nabyl přesvědčení, že lidé z lodi buď utonuli, nebo byli od bouře zahnáni na širé moře.

Zarmoucen ubíral se k domovu, přemýšleje, kterak by se mohl dostat na loď. Bylo by mu to arci bývalo snadným, doplavati tam, ale bál se žraloků. I napadlo mu, že na břehu viděl kusy dřev, větve i kmeny.

„Což abych z nich svázal vor,“ pomyslíl si Robinson.

Myšlénku tu záhy uvedl ve skutek a svázal několik silných dřev, tak že mohl se na nich odvážit na vodu.

Potom chybělo mu ještě veslo, by plavidlo svoje mohl řídit a ku předu hnáti. Nalezl kousek prkna, nejspíš zbytek lodi nějaké, který se mu výborně hodil k tomu účelu.

Zatím bylo odpoledne a než pustil se na loď, chtěl se posílnit jídlem a pitím. Spěchal tedy do své jeskyně, požil něco ovoce a vypil trochu mléka, načež přikročil k provedení svého úmyslu.

Návštěva na lodi

Pracně doplul Robinson na svém voru k váznoucí lodi a vylezl ne bez strachu na palubu. Myslíl, že nalezne tu lidi, avšak marně. Ticho úplné všude a nikde ani člověka.

V kajutě kapitánově visely na stěně ručnice a pistole i kordy, z čehož měl Robinson velikou radost.

„Budu s to, brániti se proti divochům, kdyby mne na mém ostrově přepadli,“ myslil sobě.

Také rozličné potraviny a mnohé užitečné a potřebné věci nalezl na lodi. Bez odkladu počal převážeti, co mělo cenu jakou, na ostrov; nejprve zbraň, střelivo a soudek sucharů s kouskem plátna.

Poněvadž na vor byl naložil břímě přílišné, mohl jen zvolna jeti k ostrovu, kam se šťastně dostal.

Z plátna udělal stan a složil pod ním věci ukořistěné, aby nevzaly škodu vedrem slunečním aneb deštěm.

Posilniv se jídlem a pitím, chopil pušku, aby zkusil, jak to půjde se střílením. Báł se toho sice z prvku, ale hnedle poznal, že to jde výborně. Potom jel zase k lodi a přivezl rozličná semena, též náradí rozmanité k různé potřebě a práci.

Všecko to prozatím uložil pod stan, obávaje se, aby loď se nepotopila. Proto věci ty všechny zatím nechal na břehu, hodlaje později teprv dopraviti je do své jeskyně.

Při tom měly mu také lámy jeho pomáhati.

Druhého dne převezl část oděvu a šatstva na ostrov. V jednom kabátě nalezl křesadlo, jež mu způsobilo velikou radost.

Hned učinil pokus; rozdělal oheň pomocí suché trávy a poněvadž měl několik kotlíků z lodi, vařil si polévku želví. Za hodinu asi byl pokrm hotov a Robinson si na něm pochutnal, jak náleží.

Pustil se opět na loď a tenkrát nalezl tam měšec dukátů, jež vzal také s sebou s rozličným nářadím.

V noci na to vznikla velká bouře, Robinson vzpomněl si s hrůzou na loď.

Čeho se obával stalo se. Když ráno běžel na břeh a hledal loď, byla ta tam.

Množství prken a rozličných věcí plavalo po vodě nebo bylo přihráno ku břehu.

Robinson pokusil se také z těch, co jen mohl vytáhnouti na suchou zemi a zachrániti, jmenovitě prkna, z nichž mohl si zbudovati obydlí.

Potom pokoušel se za pomoci svých zvířat věci dopravit do své jeskyně.

Z plátna udělal pytle a do těch nastrkal věci, jež naložil na lámy, které snadno to odnesly, pouze zdvíhání mu způsobovalo obtíže.

Za několik dní byly věci na místě a složeny dílem v jeskyni nebo kolem ní.

Robinson po velkém namáhání tom umínil si odpočinouti a potom na lov se vydati. Chtěl chytit lámy zase a jmenovitě si vzpomněl opět na holuby.

Věděl, že pečený holub chutná výborně; vzal tedy pušku a šel.

Měl také nyní lepšího šatstva dosti a vyhlížel jako plavec. Po boku visel mu kord a v ruce držel pušku.

Přišel dále než měl v úmyslu a pojednou se zastavil. Oko jeho utkvělo na jednom bodu; zbledl zároveň.

Což pak jej tak poděsilo?

Uzřel v písku stopu bosé nohy lidské. „Tedy jsou přece divochové na mém ostrově,“ mručel si ohlížeje se plaše.

Když pak nikoho neuzřel, domníval se, že to byl omyl i počal stopu znova prohlížeti a shledal, že se nemýlil, že pochází od nohy lidské a mimo to nalezl více podobných stop a konečně i rozlámaný luk.

Nebylo více pochybnosti a Robinsona napadl hrozný strach, neboť tušil, že v každou chvíli vyrazí z houští divoch nějaký a skolí ho.

S největší rychlostí nastoupil cestu zpáteční a neupokojil se dříve,

pokud nezašel za skalní stěnu, za kterou se domníval býti bezpečným, aspoň ukrytým.

Pociťoval nyní veliké starosti; bál se divochů a možného přepadnutí. Celý den ani se neodvážil z jeskyně své a večer ulehl teprv, když byl všechny pušky své nabil a vedle sebe postavil.

Pevnost

Druhého dne ráno, když procitnul, vzpomněl si hned na ony lidské stopy. Uznal, že není jistým na ostrově a pomýšlel, co má v tom ohledu počítí. Umínil si, že vystaví pevnost. Nedaleko jeho jeskyně bylo místo k tomu příhodné. Příkré skalní steny tvořily tu prostranství přístupné pouze s jedné strany. Bylo potřebí tu urobiťi hradbu z prken a hlíny, načež mohl se proti třiceti nahým divochům ubrániti, maje pušky své.

Bez průtahu dal se do práce. Vrážel do země přiměřené koly, a to trvalo několik dní.

Na to přibil prkna a nasypal mezi ně hlíny a tak utvořil hradbu dosti pevnou. Zřídil v ní také osm střelných děr. Práce ta mu trvala plných šest neděl.

Potom přenesl všechny věci do této pevnosti, hodlaje staršího obydlí užívati za skladiště.

V pevnosti své počal budovati srub, v kterém by se skryl před deštěm, neboť věděl již, že na ostrově tom není zimy. Lámy převedl také do pevnosti, by měl mléko, kdyby snad byl obléhán. Také pro ně zřídil tu sklad sena.

Potom přemýšlel, kterak by mohl pozorovati nepřátely své. Z pevnosti, jež nalezala se dole mezi skalami, to nebylo tak snadné. I vzpomněl si na provazové žebříky, po nichž na lodi plavci lezou na stožáry.

„Takový žebřík si zhotovím a zavěším na vrchol skály, odkud budu s to kdykoli pozorovati nepřátely.“

Trvalo to několik neděl, než žebřík byl hotov. Měl mnoho provazů, jež z lodi si přivezl a proto se mu práce ta dařila rychleji. Na vrcholku skály připevnil žebřík ke stromu a nyní teprv pociťoval, že jest poněkud v bezpečnosti. Každého dne ráno nebo večer vylezl na skálu, by pozoroval, zdali se nikde nepřítel neobjevil.

Na to jal se okopávati kus pozemku, na kterém zasil trochu žita a hrachu. Všecko rostlo bujně a rychle i zráló záhy. Měl z toho velikou radost.

Pomalou také zapomněl na svůj strach a vycházel opět na lov, střílel holuby, lámy, chytal ryby a šel i na místo, kde byl našel stopy lidské.

Mimo rozlámaný luk našel tu i jiné věci, ba i lidské kosti a v písku lidskou lebku.

Robinson slyšával o lidožroutech a zachvěl se při pomýšlení, že by tito divochové přišli na ostrov, zabili ho a snědli.

Avšak vzpomněl si na pevnost.

„Tak snadno mne nedostanou,“ myslil si, „mám dobré pušky a střeliva hojnost, i budu se řádně bránit, kdyby to došlo k boji.“

Avšak uplynuly měsíce, ba roky, aniž byli by se divoši objevili. Robinson zatím zařídil si obydlí pohodlněji a měl koz (lam) patnácte kusů. Mléka, másla, sýra měl vždy v hojnosti; sám byl dospěl, vyrostl a sesílil, — avšak při tom nezapomněl na domov a často při vzpomínce té proléval slzy vroucí.

Zachránění divocha

Uplynuly tři neb čtyry roky. Robinson byl úplně zapomněl na divochy a nebál se jich více, jakož nedoufal, že bude někdy vysvobozen z nynějšího svého vyhnanství.

Velmi často vylézal na vrch skály, odkud se ohlížel kolem, zdali by neuzřel loď, avšak bylo to vždy marné, nikdy nespatriil ničeho.

Jednou, když vylezl po žebříku na skálu a kolem se ohledl, zvolal: „Loď, loď!“

Veliká loď plula nedaleko ostrova směrem k půlnoci. V prvním překvapení klesl na kolena, jsa dojat a rozčilen velice.

Potom se vzchopil a zvolal sám sobě: „Kterak oznámiti mám lidem na lodi, že tuto meškám. Musím zapáliti oheň na tomto vrcholku.“

Slezl tedy dolů, sebral seno a dříví a nesl je nahoru. Tak uplynula nejméně půl hodina, než vyšlehl plamen.

Robinson pohlížel úzkostlivě na loď. „Zdaliž pak mne zpozorují?“ mružel si. „Bože dobrotivý, obrať a zařid' tak jejich zraky, by poznali, že ubohý Robinson touží po vysvobození.“

Oheň se ztrávil, uhasnul a loď plula klidně dál a dále stávajíc se vždy menší, konečně zmizela zcela.

O, jak tu bědoval a naříkal ubohý Robinson!

Div si nezoufal, rval si vlasy s hlavy a málem byl by spadl s příkré skály. Uplynula aspoň hodina, nežli se náležitě vzpamatoval. Slezl zvolna dolů, vzdychaje ulehl a konečně usnul a zapomněl na všechny trampoty své.

Uplynulo kolik neděl, než Robinson zapomněl na radostné překvapení a trpké sklamáni, jež byl zkusil na skále. Líce jeho nad tím vybledly, oči mu vpadly do důlků a jen pomalu zotavil se z toho zármutku.

K tomu přispěly valně nové a neočekávané příhody.

Když asi po půl letě zase jednou chodil po ostrově a nalézal se právě

v lese, kde bylo sídlo holubů, v úmyslu maje zastřeliti jich několik, pohlédl náhodou skrze místo světlé na břeh.

O Bože, co tam uzřel! Kouř vystupoval do výše. Prozatím neviděl nic jiného, ani oheň neuzřel, avšak bylo na tom dosti, že spatřil kouř.

Ulekl se tak mocně, že sotva byl s to hnouti se s místa. Nohy mu nechtěly sloužiti. Po delší chvíli teprv se vzpamatoval tak dalece, že osmělil se jíti dále.

Uzřel nyní také oheň, kolem něhož sedělo asi dvacet divochů.

Nedaleko nich uzřel dva člunky, na nichžto divoši nepochybně připlouli na ostrov.

Poznav, že jemu prozatím nehrozí nebezpečí, odebral se oklikou co nejrychleji do své pevnosti.

Přišed tam počal konati přípravy k obraně. Svolal své kozy či lámy, zatarasil vchod, nabil pušky a vylezl na vrchol skály.

Tam ulehl na zem a pozoroval každé hnutí divochů.

Zachvěl se po celém těle při tom, co spatřil. Vlekli právě z člunů dva lidi. Byli to patrně zajatci, neboť měli ruce svázaný.

Jednoho z nich hodili k ohni a Robinson poznal s hrůzou největší, že chystají se ho zabít.

V tu chvíli podařilo se druhému osvoboditi se, neboť vzchopil se a dal se na útěk v tu chvíli, kdy nepřátelé jeho věnovali veškeru svou pozornost jeho druhovi.

Uzřevše to divoši vyslali dva muže, aby stíhali a přivedli nazpět uprchlíka, sami pak pokračovali v přípravách k hroznému pochoutce.

Robinson pozoroval s napjatou pozorností uprchlíka, jenž běžel do vnitř ostrova i zmizel v lesíku a za chvíli vyběhl z toho na druhé straně.

Konečně obrátil se ku břehu a podél toho běžel přímo k sídlu Robinsona, čehož tento se zhrozil.

Odhodlav se rychle sestoupil se skály, maje v úmyslu, stůj, co stůj, zachrániti uprchlíka.

Když byl dolů slezl, běžel směrem, odkud očekával příchod cizince, a netrvalo to dlouho spatřil ho na protějším břehu zálivu.

Uprchlík se zarazil uzřev jej; ale když spatřil stihatele své, vskočil bez

dlouhého rozmýšlení do vody a plaval k druhému břehu, kde naň čekal Robinson ukryt v houští.

Oba divochové, jižto stíhali uprchlíka, objevili se též u zátoky; vrhli se do ní a plovli na druhou stranu.

Robinson pozoroval dobře jejich temné hlavy nad vodou a viděl patrně jiskrné po krvi lačnicí oči jejich.

„Nyní mohu je poraziti nejspíše,“ zvolal Robinson vystoupiv, pušku maje v ruce, na břeh.

Oba stihatelé ulekli se nesmírně uzřevše ho místo uprchlíka. Když pak připlavali blíže, vystřelil Robinson. Jedna z obou hlav zmizela pod vodou a neobjevila se více; druhý divoch pak plovat dále.

Robinson zatím nabil kuli do pušky a když divoch vystoupil na břeh, střelil po něm a zastřelil ho. Potom obrátil se k zachráněnému, jenž na blízku ležel na zemi jako mrtev. Robinson přistoupil k němu, dotekl se ho a poznal, že žije, avšak viděl také, že má veliký strach, tak že s ním pociťoval útrpnost.

Bylo patrné, že ho divoch považuje za bytost nebeskou, která zasluhuje největší úctu.

Jako pes, jenž očekává bití, plížil se divoch k svému ochránci a položiv nohu jeho na šiji svou, dával tím na jevo, že uznává jej pánem nad svým životem.

Robinson mu pokynul, aby vstal. Divoch uposlechl a stál před ním s hlavou sklopenou ruce maje na prsou složeny.

Byl to jinoch asi dvacetiletý, tedy asi v stejném stáří s Robinsonem. Obličej jeho měl tvary pravidelné a jeho oko bylo krásné. Vyrůst měl štíhlý a pleť hnědou. Vlas měl natemeni spletený v cop, což vypadalo podivně; mimo pás kolem beder neměl jiného oděvu.

Robinson oslovil jej po anglicku, ale divoch vrtěl hlavou, dávaje takto na jevo, že ochránci svému nerozumí.

Pokynul mu tedy, by ho následoval a divoch mu porozuměl.

Divil se nemálo, když uzřel Robinsonovo obydlí, ve kterém bylo mu vše neznámým a cizím; pouze lámy znal.

Robinson mu dával znáti, že v této své pevnůstce se hodlá brániti proti divochům.

Uprchlík souhlasil s tím.

Chopil kyj a posušky divoké prováděje, dával na jevo svou bojechtivost, při čemž oči jeho se leskly, jako žhavé uhlíky.

Z toho měl Robinson nemalou radost, doufaje, že nový druh bude mu statně pomáhati při hájení pevnosti.

Vylezl s ním na skálu, odkud pozorovali další jednání a konání divochů, kteří se zabývali hostinou a pro tu, jak se zdálo, zapomněli úplně na uprchlíka a jeho stihatele.

Zachráněný skřípal zuby, pohlížeje na svoje nepřátely, ukazoval na pušku a na divochy projevuje tím přání, aby Robinson vyslal na ně něco podobného, jako na plovoucí stihatele.

Při tom nadýmal tváře mysle, že střelení děje se foukáním.

Robinson usmál se vida posušky soudruha svého a snažil se dáti mu znamením na srozuměnou, že by vystřelením přilákal nepřátely.

Divil se bez toho, že divoši, jak se zdálo, neslyšeli jeho výstřely a vysvětloval si to tím, že střílel na místě odlehlém.

Po skončeném jídle ulehli divochové a spali, načež vyslali dva druhy, aby hledali zmizelé.

Nyní nastávalo nebezpečí pro Robinsona, že bude vypátrán i dal znamením rozkaz svému příteli, by slezl do pevnosti a hlídal ji.

Oba divochové toulali se po ostrově a Robinson zaslechl dobře jejich volání, avšak nepřiblížili se v té míře k pevnosti, aby ji byli vypátrali.

Večerem vrátili se k druhům, jižto se chystali k odplutí.

Oheň vyhasnul, na břehu nastalo ticho, ale naši přátelé v pevnosti bděli celou noc.

Ráno časně vylezl Robinson na skálu, divochové zmizeli, nastoupivše v noci zpáteční cestu. Robinson slezl dolů a podal o tom zprávu druhovi, jenž svou radost dal na jevo tancem.

Byl to divoký tanec válečný, jímž divoch jevil radost svou nad odchodem svých nepřátel. Činil při tom posušky, jako by zabíjel nepřátely své na tucty.

Robinson a divoch

Robinson dověděl se záhy, že nový druh jeho a přítel zove se Tabu, avšak změnil toto jméno v Pátek. Ten pamatoval si záhy obyčejná slova a průpovídky a byl vůbec velmi učelivým. Robinson ho učil také střílení. Z počátku padl Pátek při každé ráně na zem, jako by mrtev byl, až musil se Robinson tomu smáti. Lekání toto mizelo čím dále tím více a Pátek vycvičil se záhy v střílení, tak že mohl s pánem svým pustit se v střílení o závod.

Než uplynuly tři neb čtyry měsíce, byl Robinson s to hovořiti s Pátkem, jenž učil se řeči jeho velmi pilně.

Ovšem mnohá slova vyslovil někdy prašpatně aneb jich užil způsobem nepravým, tak že se tomu Robinson musil smáti. Konečně jal se vyučovati jej v náboženství.

„Kdo stvořil svět?“ tázal se ho.

Divoch se rozmýšlel chvíli, načež odvětil: „Duch dobrý a zlý.“

Robinson vypravoval mu pak o Bohu, který stvořil svět a lidi, jež miluje a nechce, by se vespolek nenáviděli a pronásledovali; tím méně pak chce, aby jeden druhého pojídali.

Robinson se zhrozil nemálo, když uslyšel, že druh jeho účastnil se mnohokrátě hostiny, jakou byl totiž pozoroval s vrcholku skály. Pokoušel se o to, vysvětliti mu, jak hrozné a šeredné jsou to činy a zdálo se, že to Pátek uznává a pociťuje. Slíbil také, kdyby se vrátil k svým rodákům, že by je zrazoval od činů takových.

Z rozbité lodi zachránil Robinson také bibli a té použil nyní, by učil Pátka čísti. Šlo to sice pomalu z počátku, ale když byl divoch pochopil první začátky a překonal první nesnáze, činil značné pokroky, tak že uměl za několik měsíců čísti. Za rok asi mohli spolu hovořiti dokonale.

„Odkud pak pocházíte?“ tázal se jednoho dne Pátek svého pána.

„Z daleké země, která nalézá se odtud k východu a slove Evropa,“ odpověděl Robinson.

„A kterak dostal jste se na tento ostrov?“ tázal se opět divoch.

Robinson vypravoval mu, jak se plavil po lodi, která se rozbila, a jak byl zachráněn téměř zázračně.

Pátek poslouchal vypravování toto s velikou pozorností.

„Kterak jsi sobě vykládal mou přítomnost na tomto ostrově?“ tázal se konečně.

„Myslil jsem, že veliký duch, jenž nazývá se Bohem, vás sem vyslal,“ řekl Pátek.

„Poněkud máš pravdu,“ odpověděl Robinson a jal se vykládati svému příteli, kterak Bůh řídí a spravuje celý svět a že nic se nestane bez jeho vůle a vědomosti.

Pátek byl jakožto divoch nezkušený, v mnohých věcech podobaje se děcku. Musil teprv nabývati zkušenosti. Tak se stalo v první době, že Robinson vařil něco v kotli a velel Pátkovi, by dal pozor, aby to nepřekypělo. Netrvalo to dlouho, voda počala vřít, což Pátek pozoroval s velikým udivením mysle, že nalézá se v kotli zvíře nějaké, jež dobývá se ven. Chvíli se na to díval klidně, avšak když voda prudčeji se vařila, sáhl do ní. Ale rychle vytáhnul zase ruku a počal jako šílený tančiti a řvát, a když přikvapil Robinson, by viděl, co se stalo, nařikal, že zvíře v kotli jej kouslo do ruky.

Podobné příhody sběhly se často v první době. Pomalu jen rozeznával věci neznámé a naučil se zacházeti s nimi a po roce uměl to asi jako jeho pán.

Robinson byl rád, že má tak řádného společníka a nenudil se již jako dříve. Mohl se s ním baviti a Pátek vypravoval mu mnohé příhody svoje.

„K severu odtud,“ jal se Pátek vypravovati, „nalézá se veliké množství ostrovů. Na jednom z nich jsem žil. Byli bychom žili spokojeně a šťastně, kdybychom nebyli musili se báti zlých sousedů, kteří bydleli ještě dále na sever a navštěvovali často náš ostrov. Obyčejně přicházeli jako zloději, by nás zabíjeli nebo unášeli, tak že jsme nebyli nikdy jisti. Dva mé bratry unesli a snědli a konečně došlo také na mne.“

Jednou v noci rozléhal se pokřik: „Jsou tu!“ Chopili jsme zbraně a bojovali srdnatě. Avšak podlehli jsme konečně a já byl zajat. Jeden soudruh byl zároveň se mnou na tento ostrov dovezen, kde nás nepřátelé naši chtěli zabíti a snísti. Ostatní jest vám, drahý pane můj, známo. Sejmul jsem lýková

pouta, když nepřátelé se zabývali s mým druhem a dal se na útěk. Když jsem uzřel vás, domníval jsem se, že vidím před sebou vyšší bytost a když jste vystřelil, soudil jsem, že jste sám hromovládce.“

„Máš posud otce?“ tázal se ho pak Robinson.

„Doufám, že posud žije,“ odvětil divoch.

„Nechtěl bys k němu se vrátiti?“

Pátek vrtěl hlavou.

„Já bych sice chtěl,“ pravil potom, „ale bojím se lidožroutů; také nelze mi opustiti tak dobrého pána.“

Robinson byl velice dojat touto přichylností a podal ruku svému druhovi.

„Nezbývá tedy nic jiného,“ pravil, „než abychom přátely tvé přeplavili sem. Ostrov tento je dosti veliký, by uživil sto lidí.“

Pátek uslyšev tato slova pocítil nesmírnou radost. Jako šílený tančil, jak vůbec činíval, když měl radost, pak vrhnul se k nohám svého dobrodince a prolévaje slzy, objímal jeho kolena.

„O, to bude velmi krásné,“ zvolal, „když budou tu můj otec a moji příbuzní. Zbaví se tak chudšasové stálého strachu a budou žíti volně a šťastně, jako Pátek. Budou velice milovati náčelníka Robinsona, který jest tak dobrotivý a zachrání je před zlými lidmi od severu.“

„Vstaň, příteli,“ pravil Robinson, jsa rovněž mocně dojat, „úmysl svůj musíme bez prodlení uvéstí v skutek a zbudovati loď.“

Pátek povstal a bylo ujednáno, že neustanou ve práci dříve, pokud nebude loď hotova a pokud nebudou příbuzní Pátkovi na ostrov dopraveni.

Plavba

Hnedle druhého dne počali oba přátelé nesnadnou práci, kterou si byli předevzali. Na břehu nalézalo se mnoho prken a trámů z rozbité lodi, avšak nebylo to snadnou věcí, zdělati z nich loď, v které by se mohli odvážiti na širé moře.

Pátek osvědčil při tom neobyčejnou schopnost a tak se stalo, že práce dařila se výborně.

Znal také pryskyřici stromu, jenž rostl na ostrově, kterou uměle zasmolil všechny díry a skuliny člunu, který byl za několik týdnů hotov.

Potom musili zříditi uprostřed člunu stožár a plachtou jej opatřiti.

Na štěstí měli plátna dosti z rozbité lodi a stožár byl také hnedle zřízen.

Právě za dva měsíce byla práce hotova a loď byla připravena k odplutí.

Čekali pak na příznivý vítr, jenž by vanul od jihu, a když potom nastal dopravili do lodi rozličné potraviny.

Robinson opatřil kozy své a chystal se k odchodu.

Pravil Pátkovi: „Nuže, vydejme se na cestu ve jménu Boha, ježž požádati musíme za pomoc jeho.“

Divoch pak sepnul nábožně ruce a modlil se takto:

„Milý Bože, ty víš, v jaké bídě a strasti nalézají se moji rodičové a přátelé a že bych je rád zachránil. Pomáhej mi při tom a přispěj mi, bych je šťastně dopravil na ostrov k dobrému náčelníku Robinsonovi. Amen!“

Po této modlitbě opustili oba přátelé pevnost a šli ku břehu, kde se nalezala loď. Netrvalo to dlouho že loď uháněla k severu. Pluli z počátku podél břehu; Pátek vesloval a Robinson pozoroval bedlivě pohyby lodi, pohlížeje zamyšlen na krásný ostrov, jenž mizel vždy více očím jeho.

„Jak jest krásný,“ mručel si.

Dostali se na širé moře; ostrov jim zmizel konečně zcela s očí; za to objevil se na severu ostrov jiný, na kterém nalezaly se vysoké hory.

Pátek znal ostrov ten velmi dobře. Radostně jmenoval druhu svému jednotlivě vrcholky a zvolal:

„Tam v tom modrém údolí nalézá se chýše otce mého.“

Ostrov stával se vždy patrnějším a již poznávali stromy. Pozorující pilně ostrov nedbali toho, že počasí se měnilo. Pátek si toho povšimnul první. Loď plula jen zvolna a plachta přilnula k stožáru, poněvadž vítr se změnil a váł od severu.

„Dostaneme bouřku,“ zvolal Pátek.

Robinson se ulekl a pohledl na oblohu, jež byla na severu silně zatažena.

„Ku předu, rychle, příteli,“ pravil, „budeme veslovati, a snad se nám podaří dříve než vypukne bouřka dostat se na ostrov.“

Pátek zavrtěl smutně hlavou. „Nejde to. Bůh to nechce,“ pravil.

Moře nabylo zatím jiné barvy, vyhlíželo příšerně šedé. Přátelé nepořídili veslováním ničeho a když vítr počal vanouti prudčeji, musili se vrátiti.

Oba pociťovali bol nesmírný vidouce se téměř u cíle a jsouce nuceni vrátit se. Loď hnaná větrem plula rychle, vlny počaly se valiti přes ni a nastalo veliké nebezpečí oběma přátelům.

Pátek držel pevně veslo, Robinson pak snažil se odstraniti vodu, jež do člunu vnikla.

Vítr stával se vždy prudčí a vlny větší. Náhle zlomil se stožár právě u prostřed a svršek sřítíl se do moře.

„Jsme ztraceni, nepomůže-li nám Bůh,“ zvolal Robinson uleknut.

„Musí nám pomoci,“ zvolal Pátek. Bůh také pomohl vskutku. Několik hodin hnal vítr loďku před sebou až uzřeli oba přátelé na obzoru obrysy svého ostrova. Nyní pocítili novou naději v spásu. Vlny, jichž se báli nejvíce, nebyly již tak velké a loď vjela na břeh.

Praskala při tom hrozně a Pátek i s Robinsonem klesli. Záhy vyskočili na břeh děkující Bohu, že je zachránil. Vtáhli loď dále na břeh a spěchali do pevnosti, kde všecko nalézalo se v starém pořádku.

Pátek truchlil vzpomínaje si na rodiče, jež doufal záhy uzříti a obejmouti, kterážto naděje nyní byla zmařena.

Shledání

Robinson těšil jak mohl zarmouceného Pátka slibuje mu, že podniknou cestu z novu, jakmile jen spraví člun a nastane povětrí příznivé.

Uplynulo několik dní, nežli Pátek stal se opět veselým, jako býval dříve.

Šel jednou ráno ku břehu, by se podíval, co schází na člunu. Pouze stožár byl zlomen a ten dal se snadno nahraditi. Aby vyhledal k tomu nějaký vhodný stromek ubíral se k lesíku, jenž nalezal se na protější straně. Když vyšel na kopec zastavil se a zarazil. Pomalu pak shýbnul a plížil se dále, načež rychle pádil nazpět do pevnosti.

„Oni jsou tu, oni jsou tu!“ volal na Robinsona, jenž právě prohlížel pušky a nemálo se ulekl jeho pokřiku.

„Kdo pak?“ tázal se.

„Oni,“ odvece Pátek.

„Ale kdo to jest?“

„Lidožrouti.“

Robinson vylezl rychle na skálu, by se o tom přesvědčil a spatřil vskutku na břehu asi třicet divochů kolem ohně.

Tři čluny nalezaly se na břehu a divochové právě vlekli oběť svou k ohni.

„Pro Boha živého,“ zvolal Robinson, „toť běloch, Evropan! Musím mu přispěti ku pomoci a kdybych měl na to nasaditi vlastní život.“

„Vezmi dvě pušky a střelivo,“ velel mu krátce Robinson.

Pátek hleděl naň udiven.

„Snad se nebudeš zdráhati nešťastníkovi přispěti ku pomoci?“ tázal se Robison chopiv dvě pušky.

„O, ne,“ odvece Pátek, „ale mám starost o svého pána.“

Robinson vrtěl hlavou řka: „Životy naše nalezají se v rukou božských, pojd!“

To řka odešel z pevnosti a Pátek ho provázel. Plížili se k místu, kde

tábořili divoši. Znajíce cestu výborně přiblížili se k divochům, aniž byli by tito něco pozorovali. Ukryvše se za křoví chystali se k vystřelení.

Robinson mohl pozorovati každé hnutí divochů. Viděl ohyzdné jejich obličej, jiskrné zraky a spatřil též zajatce, jenž měl se státi obětí lotrů.

Byl to běloch v oděvu plaveckém. Jeho obličej byl hezký ač bledý, neboť věděl, že ho zabijou a snědí. Dva divochové, kteří ho přivedli z člunu k ohni, chystali se přeřezati jeho pouta, ostatní pak pohlíželi na to. Když byl prost zajatec pout, přistoupil k němu divoch, jenž měl v ruce kamenou sekeru. Zdálo se, že nastal ubožáku poslední okamžik jeho života. Sepjal ruce očekávaje smrtící ránu.

„Teď je čas,“ šeptal Robinson druhu svému.

Oba zaměřili pušky své.

„Pal!“ velel Robinson.

Rány zahoukly.

Jako blesk z čista jasna účinkovaly obě rány na divochy. Ti, kdož stáli, padli jako mrtví na zem a ti, kteří leželi, vyskočili. Nikdo z nich nechápal, co se děje. Za chvíli teprv nabyli znovu života. Pohlédli na se, pak k nebi a položili ruce křížem na prsou.

Zajatý samotěn jaksi tušil, co se stalo. Robinson viděl, že se vztýčil a pohlížel směrem, odkud zahoukly rány.

„Sem, příteli!“ volal Robinson.

Běloch uslyšev tato slova, běžel k lesíku. Vidouce to divochové, vzpamatovali se a někteří pustili se za ním.

„Pal!“ velel Robinson.

Zase dvě rány zahučely; stihatelé někteří padli; ostatní se zarazili.

„Sem, příteli,“ volal Robinson na uprchlíka, jenž byl právě vešel do lesíku.

Okamžením pohlížel cizinec udiven na své ochrance, načež chutě se chopil pušky, by se účastnil zápasu.

„Nesmíme připustit, aby divochové uprchlí,“ zvolal.

Při tom obořil se na divochy překvapené, kteří uzřevše jej, chopili se zbraně. Nastal boj krutý. Rána padala za ranou. Divoši podlehli účinkům střelné zbraně; asi osm jich uteklo do člunu a plulo rychle odtud, že záhy zmizeli.

Robinson přistoupil k druhému člunu. Sotva byl nahlédl doň, povolal Pátka, neboť uzřel v člunu zajatce, jenž spoután ležel na dně.

„Rozřízni pouta tomu ubožákovi,“ pravil Robinson, „zdá se mi, že má strach přede mnou.“

Sotva byl Pátek na nešťastníka toho pohledl, vykřikl radostně a počal skákati jako šílený.

„Toť otec můj,“ zvolal, „o, můj ubohý otec!“

Potom přiskočil k starci, přeřízl jeho pouta a donesl jej na břeh. Robinson zaslechl, že spolu pohovořili několik slov, načež Pátek odběhl rychle a vrátil se záhy, ale zvolna, poněvadž nesl vodu.

Stařec, když se byl napil, zotavil se patrně. Otec a syn hovořili potom spolu velmi čile a Robinson se domníval, že Pátek vypravuje otci svému, co byl zatím zkusil za ten čas, kde se neviděli. Stařec potom nepohlížel více bojácně na Robinsona, nýbrž vděčně a na konec podal mu svou vyzáblou chvějící se ruku.

Robinson obrátil se k bělochovi, který byl prohlédl lesík, zdali se tam neschoval nějaký Indián.

„Odkud pocházíte?“ tázal se ho.

„Z Gdanska,“ odvětil zachráněný. „Sluji Slavík a byl jsem plavcem na lodi anglické, jež vydala se na lov velryb.“

Robinson přivítal jej na svém ostrově a vyzval, by s ním se odebral do pevnosti.

Slavík podivil se nemálo, uzřev, jak ochrance jeho měl zřízené obydlí a vyjádřil se, že tu mohou odporovati i tisíce divochům, kdyby tito i měli pušky.

Příhody zachráněného

První prací našich přátel druhého dne z rána bylo pohřbívání mrtvých divochů. Zahrabali je do písku a nad hrobem jich utvořili mohylu z kamení.

Byla to práce trudná i byli rádi, když ji odbyli. Robinson, jakožto pán ostrova, rozdělil práci mezi své podřízence.

Starý otec Pátkův stal se pastýřem, jemuž svěřeno stádo koz či lam. Byl starý a slabý, pročež musila mu býti svěřena práce snadnější. Koz měli celkem pětadvacet a mezi těmi byla některá čilá a velmi hezká zvířátka.

Pátek se Slavikem měli na starosti pole a zahradu.

Robinson měl v úmyslu sítí více žita, pšenice a kukuřice, by mohli péci chléb. On sám vzal si na starost lovení ryb a zvěře. Při tomto pořádku dařilo se velmi dobře osadníkům a zmohli se záhy na takové zásoby, že byly by stačily pro dvacet lidí.

Večer obyčejně sedávali všichni pod stromem a hovořili přátelsky. Otec Pátkův býval s nimi též a jeho nové postavení líbilo se mu velice.

Když jednou seděli opět pohromadě, pravil Robinson Slavíkovi:

„Vypravujte nám svoje příhody.“

„Milerád,“ odvětil Slavík. „Slýchával jsem doma, že kdo nechce poslouchati otce a matku, naučí se tomu na moři. Byl jsem hoch bujný, ba rozpustilý; co se týká házení kameny, plování a lezení, nepředčil mne nikdo.“

Pro necnosti své byl jsem často a přísně potrestán. Jednou jsem měl hádku s hochem větším i chopil jsem hodný kámen a hodil po něm. Udeřil jsem ho v čelo, tak že padl na zem, jako mrtvý. Lidé sbíhali se, já pocítil hrozný strach a dal se na útěk. Za mnou voláno: „Chyťte ho.“ Běžel jsem, nevěda kam, až jsem se octnul v přístavu. U břehu nalezala se loď a neviděl jsem nikoho na ní. Vlezl jsem tam a skryl se mezi balíky zboží, kdežto jsem usnul. Když jsem procítnul, poznal jsem, že loď se pohybuje a že na ní panuje čilý život. Bylo mi to vhod; nevzpomněl jsem na rodiče a bál se jen zaslouženého trestu.

Pocítil jsem hlad a hledal potravu. Nalezl jsem bednu se suchary a nasýtil se dle libosti, načež dostal jsem opět žízeň. Kde jsem měl vzít vodu? Ovšem mezi prkny vyrážela voda, ale když jsem jí ochutnal, poznal jsem, že nelze ji pít. Hledal jsem, až jsem našel sud, z něhož vycházela čerstvá vůně. Navrtal jsem jej nožem a počal ssátí otvorem tím tekutinu. Byla to čistá voda. Tak mně bylo pomoheno. Usnul jsem pak ale záhy probudil mne šramot podivný. Skákalo to kolem mne a pískalo i poznal jsem, že to jsou krysy a soudil, že to bude pro mne velmi špatné obydlí. Chtěl jsem tedy vylezti na palubu, a svěřiti se kapitánovi. V tom jsem zaslechl jeho surový a přísný hlas, ulekl jsem se a bál velice. Nevěděl jsem, co mám počít. Tak jsem ztrávil kolik dní, ba neděl.

Avšak náhle jsem byl vyzrazen dne jednoho. Dvěře, jež jsem dříve nepozoroval, otevřely se; ušel jsem světlo a slyšel hlas; „Kdo jest tu?“

Neodpověděl jsem. Muž jakýsi přistoupil blíže a spatřiv mne ulekl se a pak vyzval mne, bych šel s ním. Dovedl mne ku kapitánovi a vypravoval mu, kde mne byl našel.

Ten pohlížel na mne zuřivě a pak se tázal, proč jsem se skrýval v lodi.

Pověděl jsem mu vše upřímně; on se stal pak vlídnějším a tázal se mne, zdali bych nechtěl stát se plavčíkem. Byl jsem k tomu ochoten a konal povinnosti své pilně. Přes to byl jsem často bit a litoval svého činu. Po třech letech stal jsem se námořníkem a měl se trochu lépe. Loď naše plula do tichého oceanu na lov velryb.

Jednou pozoroval jsem s koše stožárového dva sloupce vody do výše vystupující. Byla to velryba, já pak spěchal, bych to oznámil kapitánovi. Nastal čilý ruch; čluny spuštěny a já vskočil do jednoho a chopil se vesla. Plouli jsme k místu, kde vyčnívalo tělo velryby, jako nějaký ostrov z moře.

„Pozor,“ zvolal kormidelník a plavec jenž měl kýr připravený, hodil jej po velrybě. Co se pak stalo více nevím; jen tolik, že ryba ohonem převrátila náš člun a já se všemi druhy sletěl do vody. V úzkosti chopil jsem provaz, na kterém byl kýr upevněn a velryba vlekla mne sebou k blízkému ostrovu. Nedaleko toho ponořila se však do vody a já musil hledět, bych doplaval na ostrov.

Za hodinu dostal jsem se na břeh a děkoval Bohu za své zachránění.

Pod nejbližší skalou ztrávil jsem noc tuto a ráno ohlížel jsem se záhy po lodi, avšak nespatriil nikde ani stopy po ní.

Bědoval jsem a nařikal velice. „Což posud nejsem dosti potrestán za svou lehkomyšlnost,“ zvolal jsem zoufale.

Na ostrově tom bydleli divoši. Pojednou objevila se jich tlupa. Chtěl jsem utéci, ale marně. Chytili mne a měl jsem sloužiti jim za pochoutku, což jste vy, drazí přátelé, překazili.

Toť můj životopis — a rcete sami, zdaž nejsem krutě potrestán za svou lehkomyšlnost,“ pravil Slavík na konec vypravování svého. „Zajisté. Doufám, že již mi bůh odpustil a že mne uvede zase k mým rodičům.“

„Já doufám totéž, milý příteli,“ pravil Robinson, podávaje mu ruku. „Také já opustil tajně rodiče své a toužím, bych napravil tuto křivdu a poprosil rodiče, by mi odpustili.“

Robinson a Slavík stali se upřímnými přátely a velmi často přemýšleli o tom, jak by přání svoje uvedli v skutek.

Urovnali hranici na vrchu skály, majíce v úmyslu zapáliti ji, kdyby se na moři objevila loď.

Útok divochů

Obyvatelé ostrova žili v tichosti a pokoji po několik týhodnů. Každého dne sedávali večer pod stromem a hovořili. Brzo potom roznemohl se Pátkův otec. Všichni pečovali oň a hleděli mu pomoci. Avšak bylo vše marné. Jednou ráno vyběhl Pátek jako šílený do polí a Robinson spěchal za ním i tázal se ho, co mu schází.

„Jest mrtev, otec můj jest mrtev,“ volal Pátek, padl na zem a plakal hořce.

Robinson jej těšil, ale bylo to velmi nesnadné a také Slavík, když se to dověděl, domlouval mu přátelsky.

Mrtvola musela býti záhy pohřbena, aby nehnila, což v horkých krajinách velmi brzo se stává.

Robinson se Slavíkem sdělali rakev z prken, a v té pohřben starý Šary.

Pátek pro lítost nemohl pomáhati — pohlížel, v bol prudký pohřížen, mlčky na konání svých přátel, jsa jim za to vděčen.

Po kolik dní pro zármutek nemohl ani mluvit. Po dlouhém čase ulevil teprv jeho zármutek, avšak každého dne šel pomodliti se na hrobě otcově. Všickni obyvatelé ostrova byli touto událostí zarmouceni a žili smutně v tom čase, když tu jednou ráno přiběhl Pátek, vyhnav stádo koz na pastvu, velmi rozčilen a volaje:

„Přicházejí. Dvacet člunů nepřátely naplněných jest tu!“

Robinson vylezl rychle na skálu a přesvědčil se, že tomu tak.

Divochové již byli na břehu; bylo jich asi sto a přibyli zajisté jen za tím úmyslem, by prohlédli a prozkoumali ostrov.

„Bude to krutý boj,“ pravil Robinson Slavíkovi, když mu to pověděl, „patrně chtějí divochové pomstít padlé své druhy.“

„Pevnost naše nalézá se v dobrém stavu,“ odvětil Slavík, „budeme se brániti. Lotři nevědí posud, kde nás mají hledat a proto můžeme prozatím býti bez starosti.“

Rychle přenesli z blízké jeskyně zásoby, zvláště vodu a potom zatarasili vchod.

Robinson chvílemi vylézal na skálu, by pozoroval počínání nepřátel.

Jedna část jich tábořila na břehu nedaleko člunů; ostatní rozběhli se po ostrově. Tu a tam objevily se jich tlupy. Když vypátrali nějakou stopu lidskou, jásalí a volali druhy své, by jim ukázali svůj nález.

Na štěstí prohledali teprv severní část ostrova; k večeru pak blížili se k části jižní, kde stopy byly hojnější. Avšak zatím nastal večer a divochové vrátili se na břeh k svým soudruhům.

Rozdělili veliké ohně a provozovali divoké tance kolem nich.

Naši tři přátelé pozorovali pilně konání nepřátel a teprv pak ulehli, když viděli, že Indiáni kolem ohňů se rozložili k odpočinku.

Přátelé naši měli potřebí také odpočinku posilujícího, poněvadž na druhý den očekával je tuhý a krutý boj.

Když vycházelo slunce, stáli naši tři přátelé v pevnosti na svém místě, jsouce připraveni uvítati náležitě nepřítele, jakmile se objeví. Netrvalo to dlouho a bylo slyšeti hlasitý jáсот nepřátel.

„Nalezli jeskyni,“ pravil Robinson.

Divochové jaksi se domnívali, že jejich nepřátelé ukryli se v jeskyni a postavili se před vchodem do ní. Avšak do jeskyně se neodvážili, snažíce se rozličným voláním vylákati oběti své.

Poznali konečně asi, že v jeskyni se nikdo nenalezá a proto šli dále, až uzřeli pevnost. Nové jásání se ozvalo.

„Pátku, oslov je řečí jejich,“ pravil Robinson, „by se vrátili, sice že je zničí blesk a hrom.“

Divoch uposlechl a vylezl na hradbu, by ho krajané jeho mohli viděti a slyšeti. I volal pak na ně takto:

„Co hodláte počíti? Chcete bojovati proti blesku a hromu. Nezvítězíte, a radím vám, abyste táhli, odkud jste přišli.“

Divochové počali zuřivě křičeti a kdyby nebyl Pátek ucouvnul rychle, byli by jej skolili střelami, jež naň vyslali.

„Nepřejí si to jinak,“ řekl Robinson, „tedy bojujme.“

Pušky počaly houkati skrze střílny. Divochové nemohli přelézti hradbu,

poněvadž byla příliš vysoká a pevná. Upustili konečně od útoku a sebravše mrtvé své a raněné couvli za skálu.

Tak se skončil první zápas a Robinson vylezl na skálu, by pozoroval počínání nepřátel. Viděl, že se vrátili na břeh a tuše, že dnes asi nepodniknou více útok, vrátil se k soudruhům.

Pátek, znaje zvyky jich, tvrdil, že přijdou v noci, a tu byl útok arci více nebezpečný a musili pomýšleti na to, jak by mu odolali.

„Utéci nebude nám lze,“ pravil Robinson, „byli bychom při útěku od sebe odloučeni.“

Radili se, co mají počítí.

„Kdybychom neudrželi se v pevnosti,“ pravil Robinson, „vylezem po žebříku na skálu a slezem na druhé straně, pospíšíme k člunům divochů, z nichž jeden opanujem, ostatní pak zničíme, by nás po vodě nemohli stíhati.“

S tím souhlasili všickni. Večer posilnili se všickni řádně k boji nastávajícímu. Na ostrově panovalo ticho. Nastala noc. Přátelé stáli na svých místech; Pátek leže na zemi naslouchal.

„Již jdou,“ zvolal vyskočiv, „slyším je patrně.“

V tom pozoroval Robinson jakési světlo nad mořem.

„Toť patrně koráb,“ zvolal.

„Kde že?“ tázal se Slavík.

Robinson ukázal stranou, kde bylo viděti světlo.

„Což abychom zapálili hranici,“ zvolal Slavík.

„Já to učiním,“ pravil ochotný Pátek a nedbaje námitek Robinsonových vydal se na cestu. Pátek oblekl se v šat indiánský a chopiv kyj vydal se na cestu. Oba přátele, jižto nyní zůstali sami, konali přípravy k boji nastávajícímu.

Při tom nicméně měli dosti času a příležitosti, pozorovati světlo, které konečně utkvělo na jednom místě.

„Loď se zakotvila,“ řekl Slavík, „můžeme spolehnouti se na její pomoc a moje tušení praví mi, že loď ta nás vysvobodí z tohoto ostrova.“

Vítězství

Pátek plížil se opatrně k blízkému vrchu, na kterém byla hranice připravena. Zaslechl, že se blíží nepřátelé a když právě chtěl na kopec lézti, objevil se před ním Indián, který se ho tázal, zdali spí hromovládci.

„Ne,“ odvětil Pátek, „viděl jsem jejich hlavy za hradbou.“

„Zabili bratra mého,“ pravil onen, „a já se chci pomstít.“

Při tom divoce zamáchal svým kyjem a Pátek spěchal, by se dostal na horu.

Než ještě dospěl na vrch, rozvinul se v údolí prudký boj, rána za ránou zaznívala a vřava divochů zněla daleko.

Pátek zapálil hranici. V tom utichl boj. Divoši ulekli se náhlé záře, nevědouce co má znamenati.

Tlupa jich běžela na kopec a Pátek musil hledět, by se jim ukryl v houští. Když pak dohořela hranice, vrátili se divochové k druhům svým, by s nimi se účastnili boje a právě všichni chystali se k útoku, když dělová rána rozlehla se vzduchem.

Indiáni stanuli a když na to záhy zazněl opět výstřel z děla, napadl je strach ohromný, tak že se dali na útěk. Spěchali k člunům svým, domnívajíce se, že nebe i země spojily se proti nim.

Robinson se Slavíkem poklekli, děkující Bohu za toto zázračné zachránění.

„Vidíme nyní, že Bůh nám odpustil naši lehkomyšlnost,“ pravili; „ví, že se chceme polepšiti a proto nás vysvobodí z ostrova toho.“

Objali se vespolek a též Pátka, jenž byl zatím se vrátil.

Uslyšev tento, že pán jeho hodlá opustiti ostrov, zarmoutil se velice, ale zármutek jeho proměnil se v radost, když mu Robinson oznámil, že ho vezme s sebou.

Přátelé usnesli se tedy, který z nich noci té má býti na stráži a pak ulehli, avšak spáti nemohli, očekávající u velikém rozechvění příští jitro.

Když nastal den, uzřeli veliký koráb u samého ostrova. Plavci pohlíželi na ostrov.

Tři přátelé naši postavili na vrch vysokou tyč, na které upevnili kus plachty a z toho poznali na lodi, že na ostrově někdo potřebuje pomoci.

Slavík, pozoruje bedlivěji loď, zvolal: „Toť koráb, na kterém jsem sloužil jakožto plavec. Nepochybně vrací se do Evropy.“

Robinson zatím vylezl na skálu a pátral po divoších, ale nikde nebylo stopy po nich.

Zmizeli z ostrova na prasto.

Od korábu plul člun k ostrovu.

„Hle, toť Slavík,“ volali plavci, když přirazili ku břehu.

Slavík jim tiskl ruce a vypravoval, jak byl zachráněn od Robinsona. Plavci na to provolali slávu pánu ostrova, načež radili se o přepravení přátel našich na loď. Vzavše s sebou věci, které měli nějakou cenu pro ně, loučili se tito s ostrovem.

Robinson vzpomínaje na dlouhé časy ztravené v této samotě, nemohl zdržeti se slz.

Pátek byl také dojat mocně; opouštěl svou otčinu na vždy.

Důvěrou a láskou k pánu svému puzen ubíral se do vzdálené země.

Vsedli do člunu a plavci odrazili od břehu a veslovali k lodi, kde všichni dychtivě je očekávali.

Robinson vystoupiv na palubu ubíral se ku kapitánovi, jehož pozdravil zdvořile. —

„Kdo jste?“ tázal se ho kapitán.

Robinson mu v krátkosti pověděl své jméno a příhody, jakož i přání, by se mohl vrátiti do Evropy.

Kapitán projevil ochotnost vzíti jej s sebou, ale co se týká Pátka, činil obtíže.

Robinson se nad tím zarmoutil, nemoha se odloučiti od Pátka, řekl:

„Pak musím se vrátiti na ostrov a čekati na loď jinou, která nás oba převezze, neboť nelze mi odloučiti se od přítele mého.“

Kapitán byl pohnut touto láskou a pravil:

„Nuže, vezmu tedy divocha také s sebou, ale doufám, že na cestě bude se řádné chovati.“

Robinson zaručil se zaň a kapitán byl s tím spokojen.

Brzo na to opustil veliký koráb ostrov, ubíraje se přímým směrem ku břehům americkým.

Závěrek

Robinson měl v úmyslu v Americe si trochu odpočinouti, avšak mimo nadání roznemohl se těžce, tak že nucen byl v zemi té meškati déle, nežli si přál. V této nemoci jeho těžké ošetřoval jej s největší pozorností věrný jeho Pátek, jenž tak získal si veliké zásluhy o jeho opětné uzdravení a zároveň se mu odsloužil za dobrodiní jeho.

Když byl Robinson dokonale zdráv, vydal se opět na další cestu maje úmyslu přímo domů se ubírat. Ale ani na této cestě nedařilo se mu dle jeho přání, neboť po nějakém čase, když domníval se, že nejsou daleko pevniny evropské, přepadla je krutá bouře, jež trvala dva dny a zahnila loď v kraje jižnější a když přirazili ku břehu, poznali, že se nacházejí v zemi španělské.

Robinson umínil si odtud dále cestovati po pevné zemi, aby ušel bouřím námořským a po delším čase dostal se šťastně do Hamburku. Hned po svém příchodu zaslal zprávu otci svému, že domů přichází, by náhlou a prudkou radostí nespůsobil otci třeba škodu na zdraví.

Nebudeme líčiti radostné toto shledání, při němž otec i syn prolévali slzy radosti, ba i Pátek, jenž na to hleděl, nemohl se zdržeti pláče.

Otec Robinsonův byl obchodníkem a přál si, by jeho syn byl mu při tom pomocníkem. Tak žili spokojeně po kolik roků, až staříčký kmet rozloučil se s tímto světem, kdežto Robinson zdědil veškeré jmění jeho i živnost a vedl pak dále život spokojený.